

UTJECAJ RECESIJE NA HRVATSKI OSIGURATELJNI SEKTOR

OPATIJA, “Dani osiguranja 2009”

Prof.dr. sc.Drago Jakovčević

SAŽETAK

Hrvatski osigurateljni sektor pokazuje relativno dobru otpornost na recesiju . Ako se analiziraju pokazatelji premijskih prihoda , likvidiranih šteta te strukture investicijskog portfelja moguće je zapaziti sljedeće:

1. Ukupni premijski prihodi u prvih 9 mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje prošle 2008. godine pali su za oko 2%. Pri tom, neživotna osiguranja pokazuju veću otpornost na krizu nego životna osiguranja, jer su premije neživotnih osiguranja pale za 1,6% što je dvostruko manji pad od stope životnih osiguranja (3,2%).
2. Vrijednost ukupno likvidiranih šteta veća je u promatranom razdoblju za 5,6%, i to 1,7% kod neživotnih i oko 28% kod životnih osiguranja. Time se pogoršao tehnički rezultat sektora.
3. Struktura imovine pokazuje trendove smanjenja izloženosti rizicima. Najveća promjena uočava se na smanjenju ulaganja u udjele u investicijskim fondovima i povećanja ulaganja u državne obveznice. Posljedice takvih strukturnih promjena uočavaju se na povećanju prihoda od ulaganja, smanjenju troškova i gubitaka od ulaganja, što rezultira povećanjem prinosa u odnosu na isto razdoblje protekle godine.

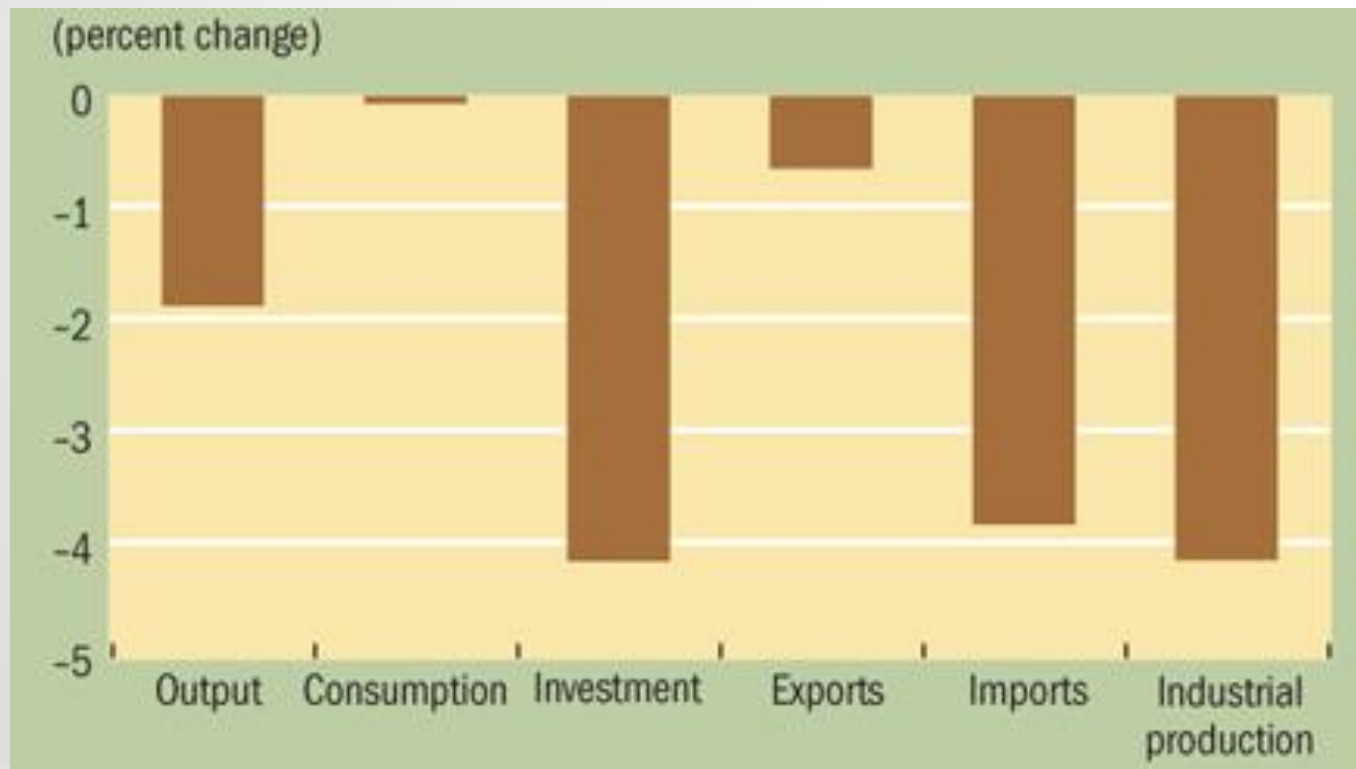
SVIJET JE SUOČEN S NAJOŠTRIJOM RECESIJOM OD 2. SVJETSKOG RATA!

OBILJEŽJA TEKUĆE RECESIJE :

- ▶ **VRLO SINKRONIZIRANA** ⇒ TAKVE SU RECESIJE DULJE I DUBLJE, A OPORAVAK U PROSJEKU , VRLO SPOR
- ▶ **MEĐUZAVISNA S FINANCIJSKOM KRIZOM** ⇒ TAKVE RECESIJE SU OŠTRIJE I ŽILAVIJE OD KRIZA POVEZANIH S DRUGIM ŠOKOVIMA, A OPORAVAK USPORENIJI

Nije li na djelu obrazac “loše+loše = gore”?

Prosječni “troškovi” 122 recesije u 21 razvijenoj zemlji (1960 – 2007)



Globalni ekonomski indikatori, ostvarenje i prognoza

	2007.	2008.	2009.	2010.
Realni rast BDP , u %				
- Svijet ukupno	5,2	3,2	- 1,3	1,9
- Europska unija	3,1	1,1	- 4,0	- 0,3
- SAD	2,0	1,1	- 2,8	0,0
Rast svjetske trgovine	7,2	3,3	-11,0	0,6
Indeks potrošačkih cijena, godišnja promjena				
- Europska unija	2,4	3,7	0,8	0,8
- SAD	2,9	3,8	- 0,9	- 0,1

Izvor: MMF, *World Economic Outlook*, travanj 2009.

UČINCI NA TRŽIŠTE RADNE SNAGE

Nakon pada broja nezaposlenih u proteklom 4.godišnjem razdoblju , broj nezaposlenih na globalnoj razini povećan je za 14 milijuna u 2008. godini

Ako se nastavi širenje i produbljivanje krize do kraja 2009. godine pojavit će se novih 38 milijuna nezaposlenih do kraja 2009. godine

Postoji visok rizik od prolongirane recesije na tržištu radne snage , koja može trajati 4–5 godina nakon oporavka globalne ekonomije

PROGNOZA EUROPSKE KOMISIJE, Svibanj 2009. godine

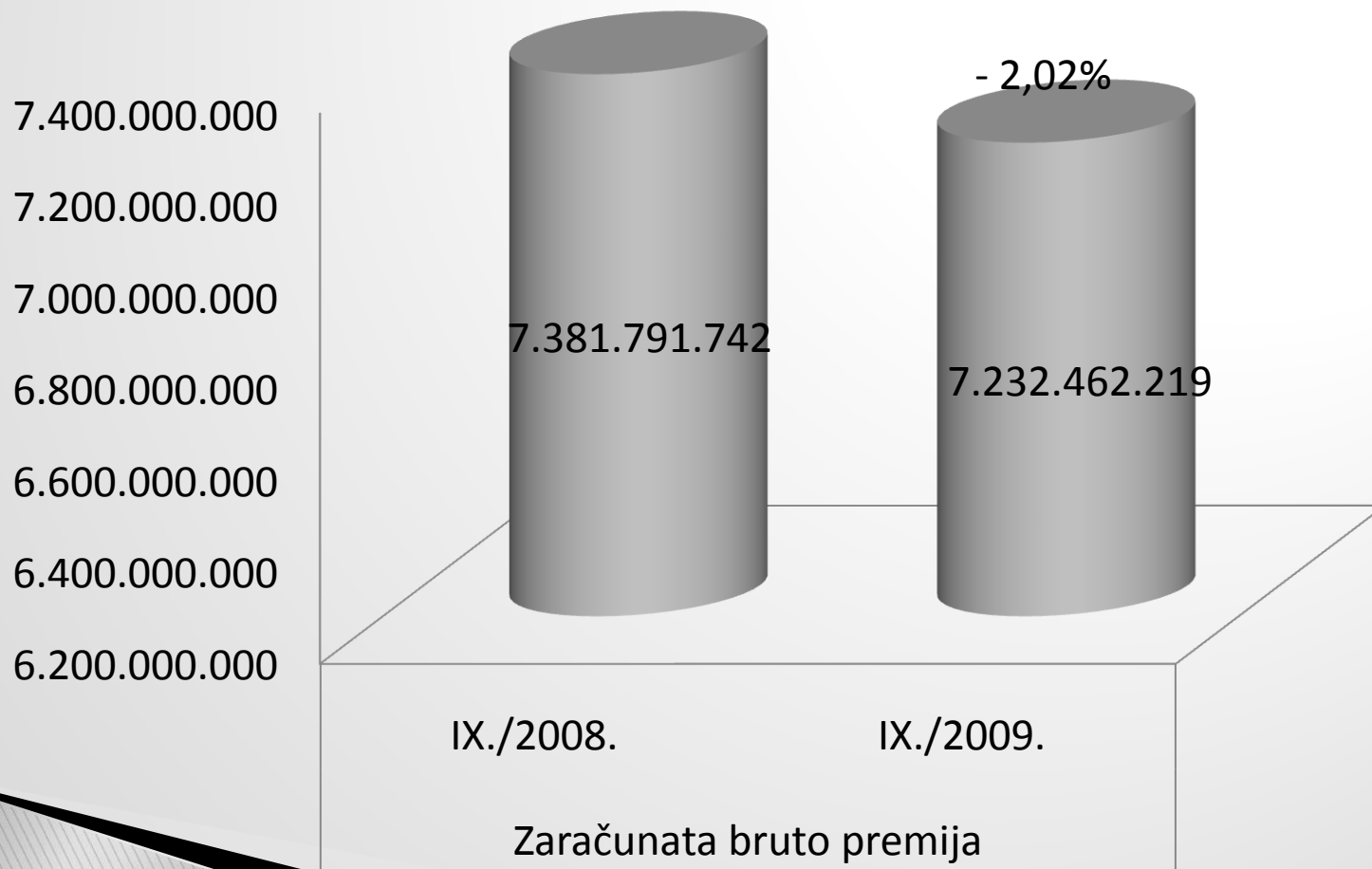
	BDP (realni rast %)				Inflacija (%)				Stopa nezaposl. (%)			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Češka	6,0	3,2	-2,7	0,3	3,0	6,3	1,1	1,6	5,3	4,4	6,1	7,4
Mađarska	1,1	0,5	-6,3	-0,3	7,9	6,0	4,4	4,1	7,4	7,8	9,5	11,2
Poljska	6,6	4,8	-1,4	0,8	2,6	4,2	2,6	1,9	9,6	7,1	9,9	12,1
Slovačka	10,4	6,4	-2,6	0,7	1,9	3,9	2,0	2,4	11,1	9,5	12,0	12,1
Slovenija	6,8	3,5	-3,4	0,7	3,8	5,5	0,7	2,0	4,9	4,4	6,6	7,4
Bugarska	6,2	6,0	-1,6	-0,1	7,6	12,0	3,9	3,6	6,9	5,6	7,3	7,8
Rumunjska	6,2	7,1	-4,0	0,0	4,9	7,9	5,8	3,5	6,4	5,8	8,0	7,7
Estonija	6,3	-3,6	-10,3	-0,8	6,7	10,6	0,6	0,5	4,7	5,5	11,3	14,1
Letonija	10,0	-4,6	-13,1	-3,2	10,1	15,3	4,6	-0,7	6,0	7,5	15,7	16,0
Litva	8,9	3,0	-11,0	-4,7	5,8	11,1	3,6	-0,4	4,3	5,8	13,8	15,9
EUROZONA	2,7	0,8	-4,0	-0,1	2,1	3,3	0,4	1,2	7,5	7,5	9,9	11,5
HRVATSKA	5,5	2,4	-3,0	1,5	2,9	6,2	3,1	3,7	9,6	8,4	9,6	9,4
Makedonija	5,9	5,0	-0,3	1,5	2,8	7,2	0,8	1,7	34,9	33,7	35,0	36,0
SAD	2,0	1,1	-2,9	0,9	2,8	3,8	-0,7	0,3	4,6	5,8	8,9	10,2
Japan	2,4	-0,7	-5,3	0,1	0,0	1,4	-1,0	-0,5	3,9	3,9	5,8	6,3
Kina	13,0	0,0	6,1	7,8	4,8	-	-	-	4,0	4,0	4,6	4,7

HRVATSKE SPECIFIČNOSTI !

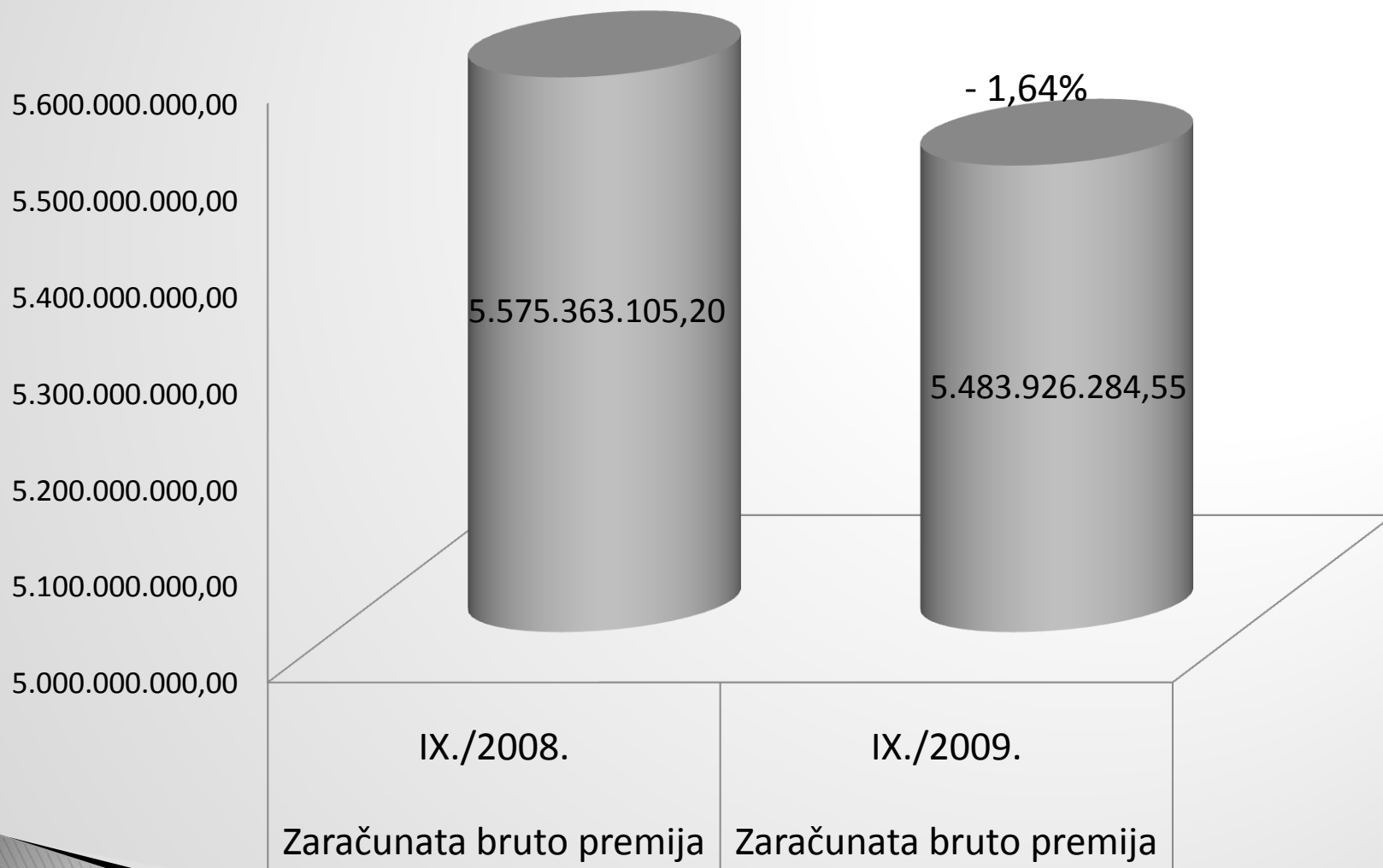
KRIZA JE INTERNA, STRUKTURNA,
POTAKNUTA BUJANJEM SVIH VRSTA
POTROŠNJE, OSOBITO OSOBNE

ARGUMENT – POTROŠNJA JE LIMITIRANA
IZVORIMA FINANCIRANJA – ZADUŽENJEM, A
ZADUŽENJE SPOSOBNOŠĆU VRAĆANJA DUGA

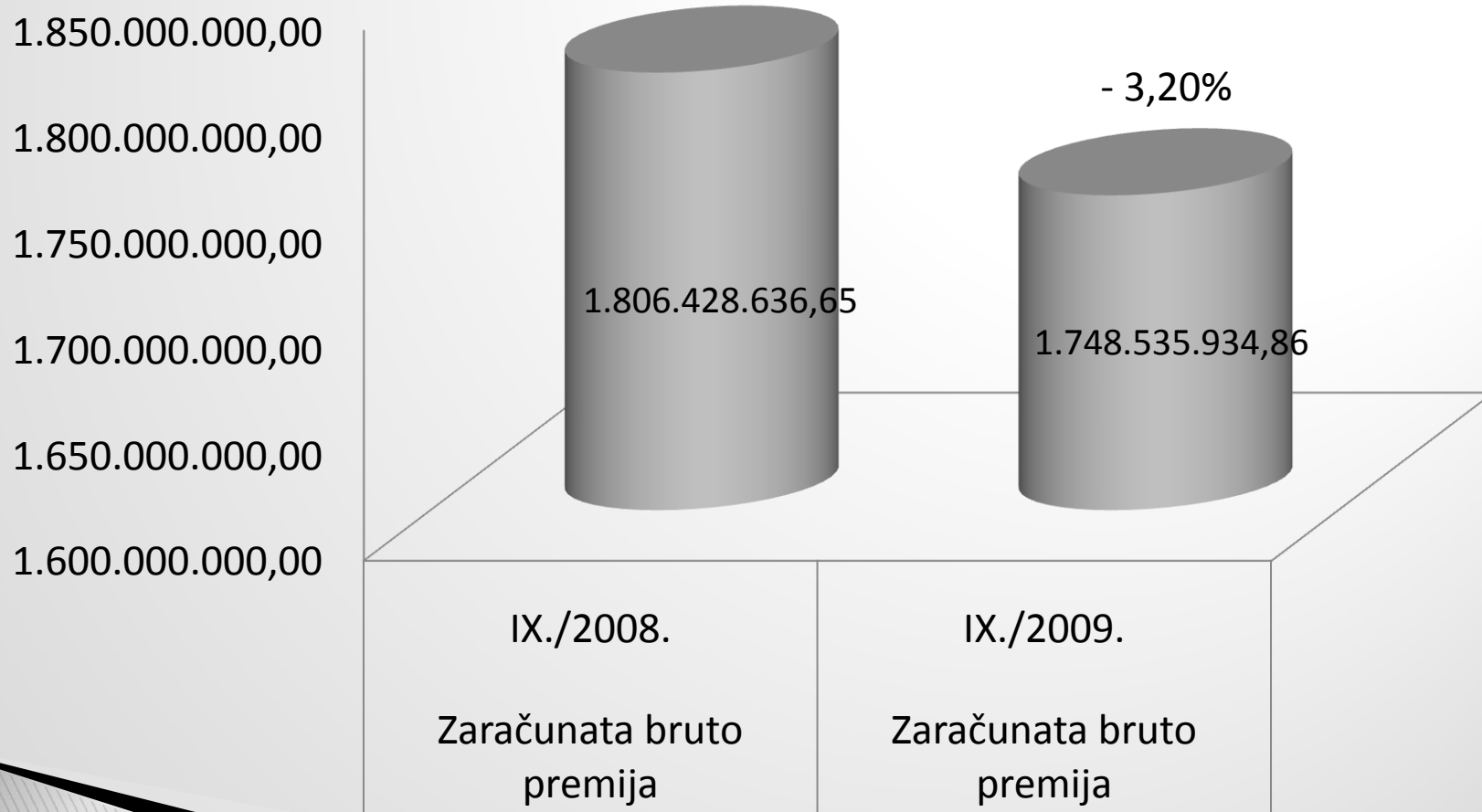
Odnos ukupnih premija 9.mj/2009. godina spram 9.mj/2008.



Zaračunata bruto premija neživotnih osiguranja



Zaračunata bruto premija životnih osiguranja



Vrste osiguranja sa najvećim rastom zaračunate bruto premije

<i>Vrste osiguranja</i>	<i>Zaračunata bruto premija IX./08.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Zaračunata bruto premija IX./09.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Indeks 09/08</i>
<i>Osiguranje tračnih vozila</i>	1.341.060,52	0,02	2.959.596,08	0,04	220,7
<i>Osiguranje zračnih letjelica</i>	15.669.883,78	0,21	21.403.703,23	0,30	136,6
<i>Osiguranje jamstava</i>	1.269.111,36	0,02	1.649.113,09	0,02	129,9
<i>Osiguranje raznih finansijskih gubitaka</i>	50.087.584,60	0,68	60.039.716,24	0,83	119,9
<i>Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila</i>	35.555.848,20	0,48	41.288.756,37	0,57	116,1

Vrste osiguranja sa najvećim padom zaračunate bruto premije

<i>Vrste osiguranja</i>	<i>Zaračunata bruto premija IX./08.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Zaračunata bruto premija IX./09.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Indeks 09/08</i>
<i>Osiguranje kredita</i>	96.169.315,71	1,30	59.523.090,51	0,82	61,9
<i>Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik</i>	153.524.935,33	2,08	109.537.660,26	1,51	71,3
<i>Osiguranje robe u prijevozu</i>	64.551.672,00	0,87	50.813.921,59	0,70	78,7
<i>Osiguranje cestovnih vozila</i>	890.528.814,32	12,06	777.263.005,34	10,75	87,3
<i>Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica</i>	2.586.187,15	0,04	2.266.013,66	0,03	87,6

Udio prvih pet vrsta po zaračunatoj bruto premiji osiguranja

<i>Vrste osiguranja</i>	<i>Zaračunata bruto premija</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Zaračunata bruto premija</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Indeks 09/08</i>
<i>Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila</i>	2.227.906.341,63	30,18	2.228.956.851,79	30,82	100,0
<i>Životno osiguranje</i>	1.523.293.141,61	20,64	1.510.008.737,63	20,88	99,1
<i>Osiguranje cestovnih vozila</i>	890.528.814,32	12,06	777.263.005,34	10,75	87,3
<i>Ostala osiguranja imovine</i>	664.211.511,77	9,00	664.838.863,65	9,19	100,1
<i>Osiguranje od požara i elementarnih šteta</i>	461.159.048,90	6,25	499.722.039,50	6,91	108,4
					$\Sigma = 78,55\%$

Vrijednost likvidiranih šteta po vrstama osiguranja

Vrste osiguranja	Likvidirane štete, bruto iznosi		Likvidirane štete, bruto iznosi		Indeks 09/08
	IX./2008.	Udio u %	IX./2009.	Udio u %	
UKUPNO: Neživotna osiguranja	2.785.894.171,52	85,08	2.832.354.254,22	81,93	101,7
UKUPNO: Životna osiguranja	488.680.443,17	14,92	624.809.860,81	18,07	127,9
SVEUKUPNO	3.274.574.614,69	100,00	3.457.164.115,03	100,00	105,6

Vrijednost likvidiranih šteta po vrstama osiguranja , prema udjelu u ukupnim štetama

<i>Vrste osiguranja</i>	<i>Likvidirane štete, bruto iznosi IX./2008.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Likvidirane štete, bruto iznosi IX./2009.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Indeks 09/08</i>
<i>Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila</i>	1.212.520.311,99	37,03	1.062.302.761,91	30,73	87,6
<i>Osiguranje cestovnih vozila</i>	566.052.596,81	17,29	606.503.156,33	17,54	107,1
<i>Životno osiguranje</i>	442.861.587,22	13,52	573.401.151,88	16,59	129,5
<i>Osiguranje od požara i elementarnih šteta</i>	129.797.486,84	3,96	169.277.679,06	4,90	130,4
<i>Zdravstveno osiguranje</i>	134.493.154,08	4,11	145.866.759,44	4,22	108,5

Najveći rast likvidiranih šteta po vrstama osiguranja

<i>Vrste osiguranja</i>	<i>Likvidirane štete, bruto iznosi, IX./2008.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Likvidirane štete, bruto iznosi, IX./2009.</i>	<i>Udio u %</i>	<i>Indeks 09/08</i>
<i>Osiguranje jamstava</i>	130.495,85	0,00	1.600.771,93	0,05	1226,7
<i>Osiguranje kredita</i>	44.214.082,73	1,35	84.273.750,85	2,44	190,6
<i>Osiguranje plovila</i>	72.536.209,68	2,22	130.696.641,13	3,78	180,2
<i>Putno osiguranje</i>	6.008.064,09	0,18	8.634.275,82	0,25	143,7
<i>Rentno osiguranje</i>	3.452.564,28	0,11	4.929.930,28	0,14	142,8

25 mil kn



PROMJENE U STRUKTURI IMOVINE ZA POKRIĆE TEHNIČKIH pričuva(000kn)

GODINA	2006	Struktura 2006	2007	2008	30.06.2009	Struktura 30.06.09
1. OBVEZNICE	1.369.791	20%	1.532.337	1.335.707	1.505.315	21%
1.1. DRŽAVNE (RH)	1.185.107		1.291.067	1.112.145	1.242.231	
1.2. DRŽAVNE STRANE	0		0	0	0	
1.3. KORPORATIVNE	144.751		217.617	206.555	246.136	
1.4. OSTALE	39.934		23.653	17.007	16.948	
2. UDJELI U FONDOVIMA	717.825	10%	922.080	407.296	381.349	5%
2.1. DOMAĆI	715.306		909.625	397.889	369.796	
2.2. STRANI	2.519		12.455	9.407	11.554	
3. DIONICE	757.226	11%	1.481.127	865.342	885.004	12%
3.1. DOMAĆE KOTACIJE	754.032		1.481.127	865.342	879.074	
3.2. STRANE KOTACIJE	3.194		0	0	5.930	
4. DEPOZITI U BANKAMA	1.262.708	18%	1.461.004	1.488.487	1.336.206	19%
5. OSTALO (ZAJMOVI, NEKRETNINE, SREDSTVA NA POSLOVNOM	2.851.232	41%	2.704.842	3.180.299	3.061.584	43%
UKUPNO	6.958.781	100%	8.101.391	7.277.132	7.169.458	100%

PROMJENE U STRUKTURI IMOVINE ZA POKRIĆE MATEMATIČKE PRIČUVE(000kn)

GODINA	2006	Struktura 2006	2007	2008	30.06.2009	Struktura 2009
1. OBVEZNICE	4.455.977	64%	5.320.388	6.403.928	7.193.277	71%
1.1. DRŽAVNE (RH)	4.283.355		4.997.959	5.925.766	6.514.438	
1.2. DRŽAVNE STRANE	0		44.431	116.011	104.818	
1.3. KORPORATIVNE	44.573		157.920	210.557	233.179	
1.4. OSTALE	128.048		120.078	151.595	340.842	
2. UDJELI U FONDOVIMA	611.205	9%	798.419	410.261	380.434	4%
2.1. DOMAĆI	580.737		751.724	365.399	340.171	
2.2. STRANI	30.468		46.695	44.863	40.263	
3. DIONICE	129.505	2%	226.233	171.835	220.543	2%
3.1. DOMAĆE KOTACIJE	129.505		226.233	171.825	208.412	
3.2. STRANE KOTACIJE			0	10	12.131	
4. DEPOZITI U BANKAMA	1.087.557	16%	1.515.112	1.899.066	1.694.912	17%
5. OSTALO (ZAJMOVI, NEKRETNINE, SREDSTVA NA POSLOVNOM	695.408	10%	542.466	525.867	628.992	6%
UKUPNO	6.979.651	100%	8.402.617	9.410.958	10.118.159	100%

ULAGANJA, TROŠKOVI I PRINOSI OSIGURATELJNOG SEKTORA U RH (u 000 kn)

	2006.	2007.	Indeks 07/06	2008.	Indeks 08/07	30.06.09.	Indeks 09/08
ULAGANJA							
Imovina za pokriće tehničke pričuve	6.958.781	8.101.391	116%	7.277.132	90%	7.169.458	99%
Imovina za pokriće matematičke pričuve	6.979.651	8.402.617	120%	<u>9.410.958</u>	112%	<u>10.118.159</u>	108%
Ukupna ulaganja	13.938.432	16.504.008	118%	<u>16.688.090</u>	101%	<u>17.287.617</u>	104%
PRIHODI							
Prihodi od ulaganja matematičke pričuve	-	633.225	n/a	601.825	95%	323.765	54%
Prihodi od ulaganja ostalih tehničkih pričuva	-	625.621	n/a	392.953	63%	355.280	90%
Prihodi od ulaganja kapitala	-	111.783	n/a	102.398	92%	83.345	81%
Ukupni prihodi od ulaganja	-	1.370.629	n/a	1.097.176	-20%	762.390	
			n/a				
TROŠKOVI							
Troškovi ulaganja matematičke pričuve	-	146.624	n/a	315.148	215%	106.649	34%
Troškovi ulaganja ostalih tehničkih pričuva	-	104.962	n/a	237.028	226%	125.099	53%
Ostali troškovi ulaganja	-	32.823	n/a	<u>124.570</u>	380%	<u>61.997</u>	50%
Ukupni troškovi ulaganja	-	284.409	n/a	676.746	238%	<u>293.745</u>	
PRINOSI							
Prinos od ulaganja matematičke pričuve		5,79%		3,05%		2,15%	4,29%
Prinos od ulaganja tehničkih pričuva		<u>6,43%</u>		<u>2,14%</u>		<u>3,21%</u>	6,42%
UKUPNI PRINOS OD ULAGANJA		6,58%		<u>3,52%</u>		2,71%	5,42%